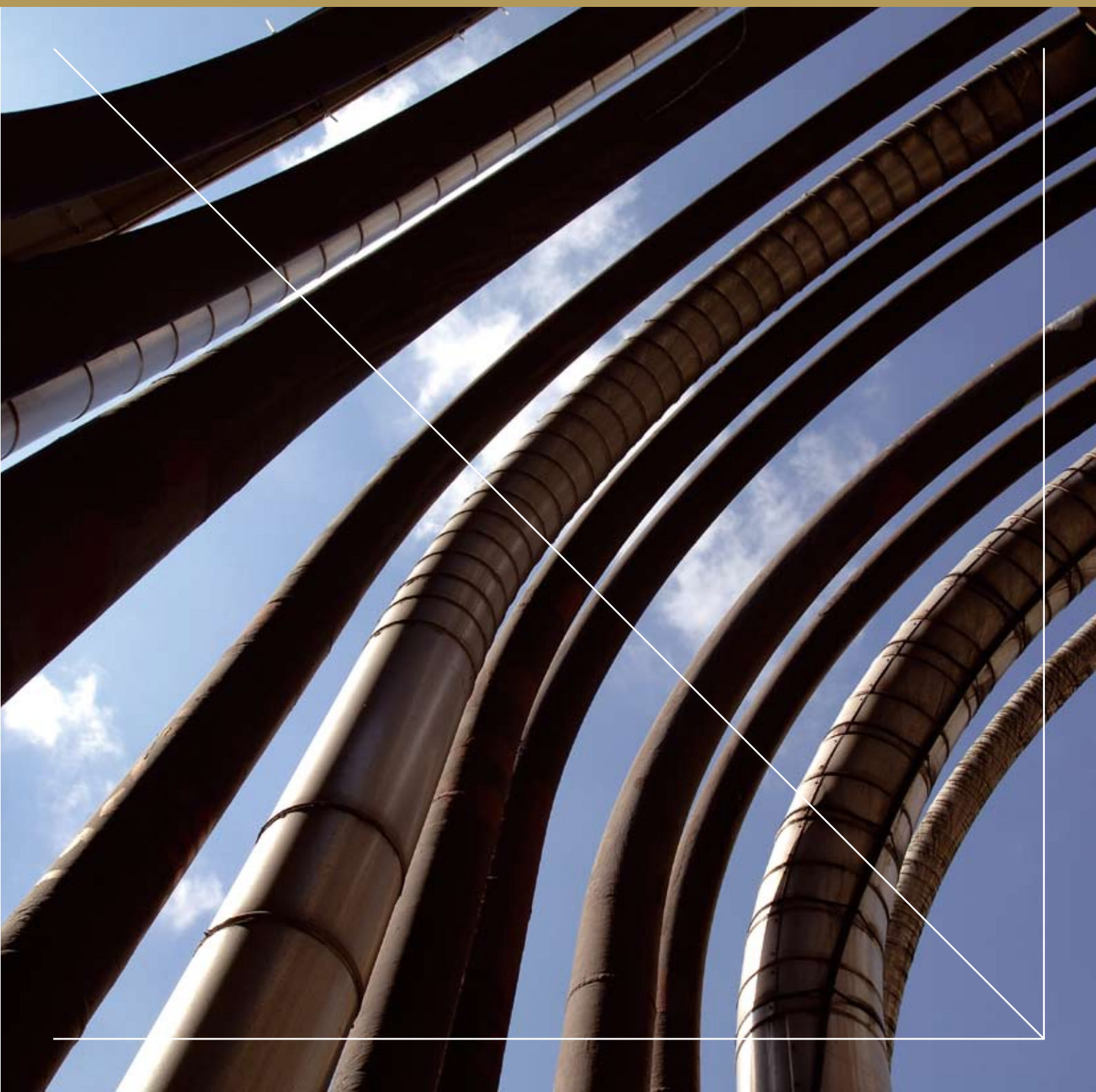
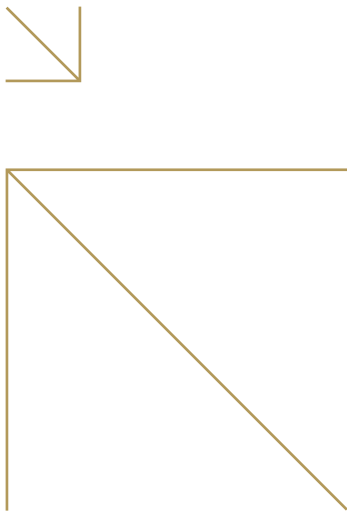

Vragen en antwoorden over buisleidingen

naar aanleiding van voorlichtingsbijeenkomsten
voorjaar 2007

VROM organiseerde in mei en juni 2007 vijf voorlichtingsbijeenkomsten voor gemeenten en provincies over buisleidingen voor gevaarlijke stoffen. Tijdens deze bijeenkomsten stelden de deelnemers veel vragen. Dit document bevat vragen met antwoorden over de volgende onderwerpen:

- nieuwe risicoafstanden buisleidingen; rekenmodel buisleidingen; maatregelen aan buisleidingen
- ruimtelijke ordening: bestemmingsplannen en buisleidingen
- nieuwe wet- en regelgeving rondom buisleidingen
- verantwoording groepsrisico
- informatie over kernegevens buisleidingen
- aanleg van nieuwe leidingen
- bestaande en nieuwe knelpunten buisleidingen
- overige vragen

Nieuwe risicoafstanden buisleidingen; rekenmodel buisleidingen; maatregelen aan buisleidingen

Vraag

Hoe zullen de nieuwe risicoafstanden voor buisleidingen eruit zien? Zijn die afstanden ongeveer gelijk aan de circulaire afstanden (risico-afstanden uit de circulaire voor aardgastransportleidingen en K1, K2, K3 leidingen)?

Antwoord

De afstanden zullen verschillen van de circulaire-afstanden. Sowieso heeft niet elke leiding met een gelijke diameter meer dezelfde plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6} contour). Voor aardgastransportleidingen zullen de nieuwe risicoafstanden vaak kleiner zijn dan de circulaire afstanden. In een aantal gevallen zullen ze groter zijn dan de huidige circulaire afstanden. Voor overige stoffen wordt dit nog onderzocht.

Vraag

Moet ik voor het bepalen van de risicoafstanden voor aardgastransportleidingen uitgaan van de nieuwe PR 10^{-6} contour, van de circulaire of het RIVM model?

Antwoord

De circulaire van 1984 is nog steeds van kracht. VROM is bezig met een aangepaste circulaire. Later (najaar 2008) volgt een rekenmodule waarmee u de risicocontour kunt bepalen.

VROM onderzoekt nog of de rekenmodule een webapplicatie wordt en hoe deze precies zal functioneren.

Vraag

Kunnen gemeenten vasthouden aan de afstanden uit de circulaire voor aardgasleidingen uit 1984 zo lang er nog geen nieuw buisleidingenbeleid is? Dit betekent dat een gemeente relatief dicht langs de buisleiding kan bouwen. Dit terwijl de nieuwe rekenmodellen een PR 10^{-6} contour laten zien van bijvoorbeeld 100 meter.

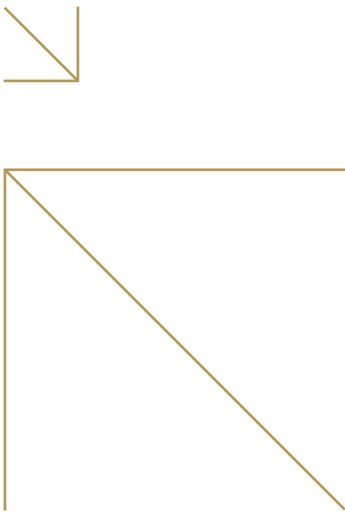
Antwoord

Ja, gemeenten kunnen vasthouden aan de toetsings- en bebouwingsafstanden uit de circulaire "Zonering langs aardgastransportleidingen" uit 1984. Daarnaast vraagt VROM aan gemeenten om bij de voorbereiding van plannen rekening te houden met de contour voor het plaatsgebonden risico en de verantwoording van het groepsrisico. Voor het plaatsgebonden risico kan Gasunie de PR 10^{-6} contour en het groepsrisico (GR) berekenen. De circulaire kent uitzonderingen die toestaan dat onder voorwaarden op kortere afstand van de leiding kan worden gebouwd.

- *De circulaire voor aardgasleidingen is van kracht. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente of zij rekening houdt met nieuwe afstanden in de afweging rondom het toepassen van de circulaire (volgens de berekeningswijze die VROM in december 2006 heeft vastgesteld).*
- *In het verleden hield de Raad van State rekening met de aardgascirculaire. De visie van de Raad van State op het anticiperen op nieuwe afstanden is niet bekend.*
- *VROM verwacht dat uit het consequentieonderzoek aardgasleidingen zal blijken dat er geen sprake meer is van hele grote afstanden zoals uit eerdere risicoberekeningen van Gasunie naar voren kwam.*
- *VROM adviseert gemeenten niet binnen de nieuwe PR 10^{-6} contour woningen te bouwen. Dit om nieuwe knelpunten te voorkomen.*

Vraag

Wat zijn de consequenties voor gemeenten als blijkt dat zij nu in het bestemmingsplan bebouwing hebben vastgelegd volgens de afstanden uit de circulaire terwijl de afstanden bij het nieuwe beleid wellicht groter zijn? Hierdoor ontstaat een nieuwe saneringssituatie.

Antwoord

- Gasunie en het RIVM hebben een (consequentie)onderzoek uitgevoerd naar de bestaande knelpunten en de geprojecteerde knelpunten (bebouwing die op grond van het bestemmingsplan is toegestaan op een bepaalde lokatie, maar nog niet is gerealiseerd) bij aardgastransportleidingen, de mogelijke maatregelen om deze op te lossen en de kosten van deze maatregelen.
- Naar aanleiding van dit consequentieonderzoek moeten Rijk, bedrijfsleven en gemeenten/provincies tijdens het bestuurlijk overleg (naar verwachting begin 2008) op basis van de resultaten een akkoord bereiken: Wie is verantwoordelijk voor het oplossen van bepaalde knelpunten? Wie moet betalen voor extra maatregelen aan de buisleidingen?
- Uit de brief van VROM van 9 februari 2007 blijkt het voornemen de leidingbeheerder in beginsel verantwoordelijk te maken voor het saneren van een knelpunt in een bestaande situatie. Hieronder wordt ook geprojecteerde bebouwing verstaan die binnen de (nieuwe) risicocontour van een buisleiding gebouwd kan worden en op grond van een bestemmingsplan is toegestaan. De gemeente is verantwoordelijk voor de kosten van eventuele maatregelen die aan buisleidingen genomen moeten worden om de risicocontour te verkleinen bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling waarbij zij wil bouwen binnen een PR 10⁻⁶ contour en waarbij het bestemmingsplan nog aangepast moet worden. De gemeente dient hierover te overleggen met de leidingexploitant.

Vraag

Een gemeente heeft in bijvoorbeeld 2005 van Gasunie of het RIVM een berekening ontvangen van de risicoafstanden voor een aardgasleiding. Is deze informatie nog actueel?

Antwoord

Nee, een dergelijke berekening is niet meer actueel. In december 2006 is de berekeningswijze voor de risico's van aardgasleidingen vastgesteld. Deze geactualiseerde berekeningswijze levert veelal kleinere risicoafstanden op dan voor die tijd. Gemeenten moeten dus zeker weten dat de afstanden waarmee ze werken berekend zijn op basis van de geactualiseerde berekeningswijze. Gemeenten kunnen hierover contact opnemen met Gasunie. Gasunie heeft sinds 21 november 2006 QRA's (kwantitatieve risico analyses) afgegeven op basis van de geactualiseerde berekeningswijze. QRA's van voor deze datum zijn dus niet actueel.

Vraag

In welke gevallen is de werkelijke PR 10⁻⁶ contour groter dan de afstand die nu in de circulaire staat?

Antwoord

Dit zal vooral het geval zijn bij leidingen met een geringediepte-ligging en de leidingen met een geringe wanddikte.

Vraag

Voor aardgastransportleidingen is het onderzoek naar de risicoafstanden nagenoeg afgerond. Hierna wordt in bestuurlijk overleg tussen diverse partijen de beleidslijn afgesproken. Dit gebeurt nog niet voor leidingen met brandbare vloeistoffen of toxische stoffen. Wacht de AMvB daarop of wordt de AMvB later aangevuld met voorschriften hierover?

Antwoord

In juni 2007 is het onderzoek naar andere leidingen gestart; VROM verwacht dat de eerste resultaten van de consequentieonderzoeken naar K1, K2, K3 leidingen en leidingen met overige chemicaliën in mei 2008 gereed zijn. Naar verwachting zullen vervolgens een aantal knelpunten specifiek onderzocht moeten worden en zal dit eind 2008 gereed zijn. Indien mogelijk worden deze resultaten in de AMvB buisleidingen meegenomen en anders zullen voorschriften ten aanzien van dit soort leidingen pas op een later tijdstip van kracht worden.

Vraag

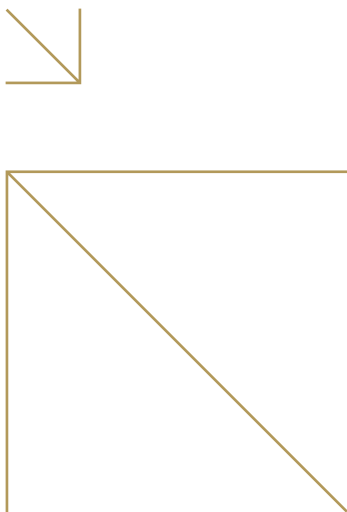
Waarom wordt er voor buisleidingen een apart rekenmodel gemaakt en wordt niet aangesloten bij RBM II?

Antwoord

Voor hoge-druk-aardgastransportleidingen is een apart programma ontwikkeld dat beter op leidingen is toegespitst dan een RBM II of Safeti.nl. De K1, K2, K3-leidingen (olieproducten) zijn berekend met Safeti.nl. Voor de overige leidingen met gevaarlijke stoffen wordt in de nabije toekomst geen rekenprogramma ontwikkeld, maar wordt een set rekenregels vastgesteld op basis van Safeti.

Vraag

Wanneer er van bepaalde leidingen onvoldoende gegevens bekend zijn, wordt er gerekend met een worst-case-scenario. Dit levert veel ruimtebeslag op. Is dit terecht?

Antwoord

Van 95% van de Gasunie-leidingen zijn de gegevens bekend. Voor de resterende 5% zijn conservatieve aannames gedaan. Het gaat hier met name om de staalsoort. Voor de contour van het plaatsgebonden risico is dit niet een heel erg bepalende factor. Deze aannames kunnen leiden tot enige overdimensionering van de PR 10^{-6} contour. Gasunie, RIVM en VROM hebben gekozen voor conservatieve berekeningen vanwege de veiligheid.

Vraag

Hoeveel incidenten met buisleidingen hebben er plaatsgevonden?

Antwoord

De Vereniging van leidingeigenaren in Nederland (Velin) rapporteert jaarlijks over pijpleidingincidenten (zie <http://www.velin.nl>). In de rapportage over 2004 worden drie ongevallen vermeld. In één geval ging het om een olieleiding, in de twee andere gevallen om een lek in een gastransportleiding. De laatste elf jaar is er echter geen breuk geweest van een aardgastransportleiding. En dat is het maatgevende scenario voor de berekening van de risico's van deze categorie leidingen.

Vraag

Hoe kan het dat Gasunie een rekentool heeft terwijl het het RIVM zoveel tijd kost om deze te ontwikkelen?

Antwoord

Het rekenmodel dat Gasunie gebruikt, Pipesafe, is door de internationale gasleidingenbranche ontwikkeld en gevalideerd op basis van casuïstiek en proefnemingen. Dit rekenmodel is alleen beschikbaar voor de partijen die aan de ontwikkeling ervan hebben bijgedragen. Op verzoek van VROM ontwikkelt het RIVM een voor ieder vrij beschikbaar rekenmodel voor aardgastransportleidingen. Dit zal eind 2008 klaar zijn. Door het invoeren van leidingspecifieke parameters worden PR- en GR-afstanden hiermee berekend.

Vraag

Zijn buisleidingen continu in gebruik? Zo ja, waarom wordt dan toch bij de uitgangspunten van de circulaire voor transport aangesloten? Is dit wel legitiem?

Antwoord

Buisleidingen zijn continu in gebruik. Daarom wordt ook niet gerekend met vervoersaantallen. Wat betreft de oriënterende waarde van het groepsrisico kan wél die voor vervoer gebruikt worden, aangezien dit gekoppeld is aan het berekenen van een bron per strekkende kilometer.

Vraag

Op welke termijn komen er concretere gegevens over de risicoafstanden van Gasunie en het RIVM?

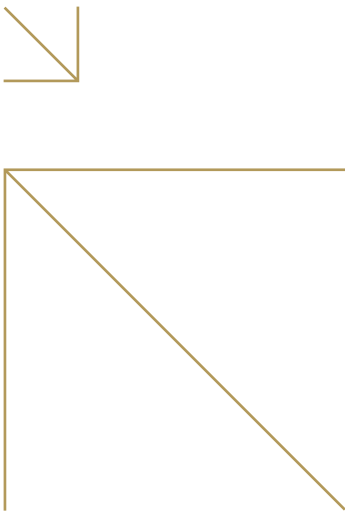
Antwoord

Het consequentie-onderzoek voor aardgastransportleidingen is nu afgerond. In oktober 2007 is dit onderzoek aan de Tweede Kamer aangeboden. In totaal zijn er ruim 100 knelpunten waarbij er reeds bebouwing aanwezig is in de buurt van een aardgastransportleiding. Dit zijn situaties waarbij het plaatsgebonden risico de grenswaarde van kwetsbare bebouwing (zoals woningen) overschrijdt. Opgeteld zijn alle buisleidingstukken die een dergelijk knelpunt opleveren zo'n 30 km lang.

Voor situaties langs bestaande leidingen waarbij kwetsbare bebouwing geprojecteerd is maar feitelijk nog niet aanwezig, wordt geschat dat er in de toekomst bij 65 tot 80 km leiding een knelpunt situatie door het plaatsgebonden risico kan ontstaan, als de geprojecteerde bebouwing ook werkelijk gerealiseerd wordt. Naast de knelpunten die samenhangen met de normering voor het plaatsgebonden risico, volgt uit het consequentieonderzoek ook dat er ruim 120 situaties zijn waarin de oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt overschreden. De oriënterende waarde is echter geen harde norm; zij is wel een belangrijke referentie bij de verantwoording door het bevoegd gezag van het groepsrisico. In februari 2008 is er bestuurlijk overleg tussen Rijk, Gasunie, IPO en de VNG waarbij afspraken gemaakt gaan worden over de knelpunten, de maatregelen om de knelpunten op te lossen en wie wat gaat betalen. Tot die tijd geldt nog steeds de circulaire aardgastransportleidingen uit 1984 met daarin de mogelijkheid om gebruik te maken van de inzichten die er nu al zijn (rekening te houden met kleinere risicoafstanden). Gasunie is bereid om in concrete gevallen berekeningen uit te voeren met Pipesafe en de nieuwe risicoafstanden aan gemeenten door te geven.

Vraag

Waar moet je zijn binnen Gasunie voor de risicoberekeningen?

Antwoord

Voor concrete PR-berekeningen aan aardgastransportleidingen op dit moment bij de regiokantoren van Gasunie in Waddinxveen en Deventer. Voor groepsrisicoberekeningen kunnen de resultaten wel iets langer op zich laten wachten omdat deze berekeningen veel tijd kosten. Gemeenten dienen er rekening mee te houden dat zij voor de groepsrisicoberekening de omgevingsdata aan Gasunie dienen aan te leveren (bevolkingsdichtheden inclusief verblijftijden in de diverse gebouwen binnen het betrokken gebied, niet alleen voor geplande nieuwbouw maar ook voor de bestaande bebouwing). Bovenstaande is een tijdelijke situatie. Naar verwachting eind 2008 zal er een rekenmodule bij het RIVM beschikbaar zijn waarmee men zelf de risicoafstanden kan berekenen voor een bepaalde aardgastransportleiding. Overigens zijn straks dergelijke gegevens ook via de provinciale risicokaarten en het risicoregister beschikbaar.

Vraag

Is er een afstand bekend die tussen windturbines en aardgastransportleidingen moet worden aanhouden?

Antwoord

Windturbines in de buurt van een buisleiding kunnen een risico opleveren indien onvoldoende afstand ten opzichte van elkaar wordt aangehouden. In geval van een incident waarbij de rotorbladen van de windturbine afbreken en een gat in de grond slaan kan een buisleiding met gevaarlijke stoffen beschadigd raken en als gevolg daarvan gevaarlijke stof uitstromen en een incident veroorzaken. VROM onderkent het risico van windturbines op buisleidingen en neemt dit soort risicoverhogende objecten mee in de concept AMvB buisleidingen. Ook de handleiding risicozonering windturbines 2005 wordt voor buisleidingen aangepast aan de nieuwe AMvB.

Vraag

Is het scenario van het 'opdrijven' van buisleidingen bij bijvoorbeeld overstromingen meegenomen?

Antwoord

Nee, dit is niet meegenomen in de risicoberekeningen. Leidingen worden ontworpen volgens NEN-normen (voor hogedruk aardgas: NEN 3650 en 3651) waarin specifiek rekening wordt gehouden met maatregelen die het opdrijven van de leiding moet voorkomen (bijvoorbeeld door een buisleiding te 'verzwaren').

Vraag

Hoe zit het met de risico's als er andere gassen bij aardgas gemengd worden?

Antwoord

Als de risico's door de bijmenging daadwerkelijk veranderen, dan kunnen de risicoafstanden zoals die voor aardgastransportleidingen gelden niet meer gebruikt worden en valt de leiding onder de categorie overige gassen. De risicoafstanden moeten dan apart berekend worden voor dit soort leidingen. Er is momenteel echter geen concreet plan van Gasunie om andere gassen (zoals waterstofgas) significant bij aardgas bij te gaan mengen, waardoor de samenstelling verandert.

Vraag

Is er in de risicoberekeningen bij de faalkansen van een buisleiding gekeken naar kruisingen met transportassen?

Antwoord

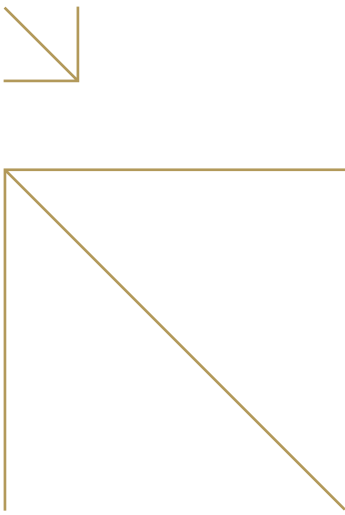
Nee, maar daar waar leidingen infrastructuur kruisen moet de leidingwand dikker uitgevoerd worden. Als een buisleiding een weg, rail, dijk of water kruist, worden aparte vergunningen verleend door o.a. Rijkswaterstaat en Prorail waarbij ook met de sterkte van de buizen rekening gehouden wordt. In de NEN 3651 is dit in de ontwerp- en aanlegfase van een buisleiding beschreven. In het kader van de nieuwe AMvB externe veiligheid buisleidingen zullen hier geen extra voorschriften over worden opgenomen. Wel maken dergelijke voorzieningen direct onderdeel uit van de in de AMvB op te nemen zorgplicht (exploitant neemt in alle levensfasen van een buisleiding maatregelen om ongewone voorvallen te voorkomen en vervolgens voor mens en milieu te beperken).

Vraag

Is het voor Gasunie mogelijk om de invloedsgebieden van de buisleidingen te geven?

Antwoord

Hier wordt nog aan gewerkt, ze zijn nog niet voor alle leidingen beschikbaar en er kan nog niet concreet op vragen over invloedsgebieden ingegaan worden.

Vraag

Wat gaat er aangehouden worden voor het invloedsgebied, de 1% letaliteitsgrens of de 100% letaliteitsgrens zoals dit bij LPG het geval is?

Antwoord

Bij buisleidingen wordt uitgegaan van de 1% letaliteitsgrens als maat voor het invloedsgebied.

Vraag

Waarom wordt de ouderdom van de buisleidingen niet meegenomen bij de bepaling van de risico's?

Antwoord

Aardgastransportleidingen worden zo bedreven en onderhouden dat er geen sprake is van veroudering of vermoeiing. Er vindt geen inwendige corrosie plaats en uitwendige corrosie wordt voorkomen door de bekleding van de leiding en door Kathodische Bescherming. Daarnaast worden de leidingen periodiek geïnspecteerd.

Bij leidingen die wel gevoelig zijn voor inwendige corrosie, zit deze veroudering er wel in en wordt daar bij het bepalen van de risico's rekening mee gehouden.

Vraag

Is 'grondzetting' ook een risico en moet dit worden gemeld?

Antwoord

Bij grondzetting door graven in de grond zal er een KLIC-melding gedaan moeten worden of in de toekomst bij het Kadaster met de nieuwe grondroerdersregeling. Kunstmatige grondwaterpeilverlagingen vallen echter niet onder het grondroeren zoals gedefinieerd in de grondroerdersregeling, maar als hierdoor maaiveldverlagingen ontstaan is het zeer aan te bevelen hierover in overleg te treden met de leidingexploitant. Hetzelfde geldt voor te verwachten horizontale grondverplaatsingen bij een leiding, bijvoorbeeld door het aanleggen van een talud parallel aan een leiding.

Vraag

Mag je voor de K1 leidingen de afstanden gebruiken die in de presentatie tijdens de voorlichtingsbijeenkomsten gegeven worden?

Antwoord

Nee, de berekeningen in de rapportage van RIVM zijn uitgevoerd aan een standaardsituatie (met name standaard druk) en de werkelijke situatie zal hiervan afwijken. Zolang er nog geen systeem is opgezet om deze informatie te communiceren wordt u aangeraden in overleg te gaan met de leidingexploitant en het RIVM. Het RIVM kan de juiste afstanden geven.

Vraag

Houdt de wetgeving ook rekening met cumulatie van risico's (bijvoorbeeld meerdere buisleidingen die naast elkaar liggen of een buisleiding naast een spoorlijn waar ammoniak overheen gaat)?

Antwoord

Nee, met cumulatie kan worden rekening gehouden, maar het komt niet in een norm.

Mogelijk zal in de toekomst voor het hele externe veiligheidsterrein naar cumulatie gekeken worden en dan worden ook de buisleidingen meegenomen. Wel wordt het domino effect meegenomen.

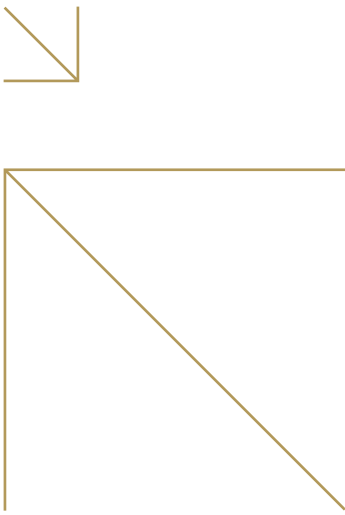
Vraag

Waarom worden de leidingen, waarbij de risico's groter dan toelaatbaar zijn, niet gewoon dieper gelegd, dit is toch verreweg het eenvoudigst?

Antwoord

Het is de verwachting dat risicoknelpunten in de praktijk met betrekkelijk eenvoudige en relatief goedkope maatregelen kunnen worden opgelost, zoals het plaatsen van linten of markering. Soms is grondophoging mogelijk. De toepasbaarheid van grondophoging is sterk afhankelijk van het grondgebruik en de bereidwilligheid van de grondeigenaar om daaraan mee te werken. Het dieper leggen van een leiding is een veel ingrijpendere maatregel en qua werkzaamheden en kosten vergelijkbaar met het aanleggen van een nieuwe leiding.

Overigens zijn er door RIVM ook van andere maatregelen de risico-reducerende waarden op het plaatsgebonden risico bepaald. Elk van deze maatregelen heeft voor- en nadelen voor de betrokken partijen (de leidingexploitant en in veel gevallen de grondeigenaar). De eventueel te nemen maatregelen zullen afhankelijk zijn van de mate van overschrijding van de PR 10^{-6} waarde bij de bebouwing; er zullen dan maatregelen worden toegepast met een zodanige risicoreducerende waarde dat de kwetsbare bebouwing buiten de (dan

gekrompen) PR 10^{-6} afstand komt te liggen. Het is aan de leidingexploitant om in overleg met de grondeigenaar per situatie te bepalen wat de beste maatregel is.

Vraag

Is er een overzicht van maatregelen die een gemeente kan nemen om de risico's van aardgasleidingen te reduceren (PR 10^{-6} contour verkleinen).

Antwoord

Er is een aantal locatiespecifieke maatregelen aan aardgas-transportleidingen mogelijk zoals markering, waarschuwingsslint, cameratoezicht, afdekken van de leiding, hekken langs de leiding. Dit zijn maatregelen die de leidingeigenaar kan nemen in overleg met de gemeente en de grondeigenaren. De gemeenten kunnen extra planologische bescherming bieden middels een aangepast bestemmingsplan.

Het gaat steeds om het terugdringen van de kans op schade aan de leiding door graafactiviteiten (grondroeren). Deze maatregelen zijn aanvullend op de toekomstige wettelijke grondroerdersregeling (Wet Informatieuitwisseling ondergrondse netten).

Iedere maatregel heeft een zeker risicoreducerend effect. RIVM is bezig met een inschatting van het risicoreducerende effect van dergelijke maatregelen. In overleg tussen de leidingbeheerder, gemeente en grondeigenaren kan nagegaan worden of en zo ja welke maatregelen in een specifieke situatie toepasbaar zijn. Deze lijst met maatregelen zal niet direct limitatief zijn. Nieuwe voorstellen voor maatregelen (van met name leidingexploitanten) zullen door het RIVM worden gewaardeerd.

Ruimtelijke ordening: Bestemmingsplannen en buisleidingen

Vraag

Wat adviseert VROM aan gemeenten met nieuwbouwplannen die binnen de PR 10^{-6} contour van een aardgasbuisleiding liggen?

Antwoord

VROM adviseert gemeenten om de resultaten van het consequentieonderzoek en van bestuurlijk overleg over verdeling van de kosten van het oplossen van knelpunten rond aardgastransportleidingen af te wachten (begin 2008).

Voor overige leidingen zijn inventarisatie-onderzoeken in uitvoering. Voor olieproducten is er al inzicht in de consequenties en wordt nu

in overleg met betrokken exploitanten naar de gevonden knelpunten gedetailleerder gekeken. Eind 2008 zal dit naar verwachting gereed zijn. Voor overige leidingen (chemicaliën) zal het consequentieonderzoek ook in 2008 worden afgerond. Indien het gaat om een urgente ruimtelijke situatie adviseert VROM gemeenten waar mogelijk te anticiperen op de nieuwe risico-afstanden en te overleggen met de leidingexploitant over de actuele risico-afstanden en mogelijke maatregelen; de circulaire voor aardgasleidingen en K1, K2, K3 leidingen staan toe dat onder voorwaarden de afstanden worden verkleind cq. vergroot. Gasunie wil voor een gemeente de risicocontour (PR en GR) in bepaalde gevallen berekenen; een kleine en een grotere contour biedt een aanknopingspunt om van de uitzonderingsartikelen in de circulaire gebruik te maken.

Vraag

Waarom verplicht VROM niet om een risicocontour voor buisleidingen in een bestemmingsplan op te nemen? Dan is toch voor iedereen duidelijk tot waar gebouwd mag worden?

Antwoord

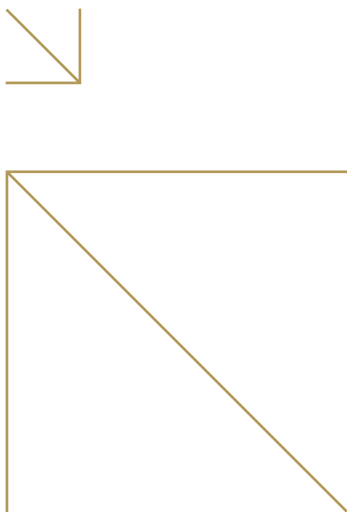
VROM wil gemeenten niet verplichten een risicocontour op te nemen in de bestemmingsplannen (het Bevi bevat ook geen dergelijke verplichting). Het staat gemeenten die dit wel willen uiteraard vrij dit te doen. De reden waarom VROM dit niet wil verplichten is omdat de risicoafstanden kunnen verkleinen indien er meer maatregelen aan buisleidingen worden genomen waardoor de veiligheid toeneemt. Indien je een risicocontour vastlegt in een bestemmingsplan en er vervolgens maatregelen worden genomen aan de buisleiding waardoor de risicozone kleiner wordt, dan dient het bestemmingsplan weer gewijzigd te worden omdat de risicozone van de buisleiding moet worden aangepast. Dit is een tijdrovende kwestie. Alternatief is het opnemen van de contour op een obstakelkaart.

Vraag

Kan een gemeente schadeloos worden gesteld als de nieuwe risicozonering rondom buisleidingen ongunstig uitpakt (dus groter is dan de oude circulaire afstand)? Hierdoor moet een voorgenomen ruimtelijk plan aangepast worden.

Antwoord

Nee, er is geen schadeloosstelling voor dit soort situaties. De nieuwe risicozonering krijgt in de voorgenomen AMvB een wettelijke basis. De aanpak van knelpunten is onderwerp van bestuurlijk overleg.

Vraag

Op dit moment zijn veel buisleidingen niet of niet adequaat in bestemmingsplannen opgenomen. Wat wordt gedaan om dit op orde te brengen?

Antwoord

VROM meent dat het primaat voor het opnemen van buisleidingen in bestemmingsplannen bij de gemeenten ligt. In eerste instantie moeten gemeenten dit dus oppakken en zorgen dat buisleidingen in bestemmingsplannen worden opgenomen. Met de maatregelen in de nieuwe Wro (bestemmingsplan voor gehele grondgebied, halvering doorlooptijd vaststelling nieuw bestemmingsplan; financiële sanctie) wordt ook bevorderd dat gemeenten dit sneller zullen oppakken. VROM wil in de AMvB buisleidingen de verplichting opnemen om buisleidingen in het bestemmingsplan op te nemen. In het kader van de nieuwe Wro zijn veel gemeenten bezig met de digitalisering van de bestemmingsplannen. Het opnemen van buisleidingen kan dan gecombineerd worden.

Vraag

Is er een standaard beschikbaar hoe je buisleidingen in bestemmingsplannen opneemt?

Antwoord

Er is nog geen standaard beschikbaar hoe buisleidingen in bestemmingsplannen opgenomen moeten worden. In samenwerking met IPO en VNG gaat VROM dit wel laten ontwikkelen. Naar verwachting zal medio 2008 het Praktijkhandboek buisleidingen in bestemmingsplannen gereed zijn. Dit Praktijkhandboek moet gemeenten en stedenbouwkundige adviesburo's praktische handvaten geven hoe buisleidingen in bestemmingsplannen (plankaart, planregels en plantoelichting) opgenomen kunnen worden. Voor de tussentijd zijn er wel modelvoorschriften voor aardgas-transportleidingen beschikbaar bij Gasunie. Deze kunt u opvragen bij Gasunie.

Vraag

Hoe moet je de veiligheidscontour borgen als het opnemen van een risicocontour in het bestemmingsplan niet verplicht wordt gesteld door VROM?

Antwoord

Het opnemen van de risicocontour in het bestemmingsplan is niet de enige manier om veiligheid van buisleidingen te borgen. Een

gemeente kan ook denken aan het benoemen van aandachtsgebieden, of aan aanvullende maatregelen zoals een bouwverbod in de belemmerde strook. Het staat gemeenten vrij te kiezen voor het opnemen van de contouren in een bestemmingsplan.

Vraag

Is het mogelijk bij de voorbereiding van een project of bestemmingsplan met de verschillende leidingeigenaren tegelijk om tafel te gaan?

Antwoord

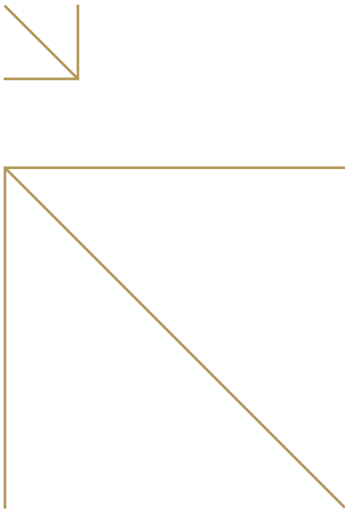
Ja, graag zelfs. Maar gemeenten moeten zelf de verschillende partijen uitnodigen voor zo'n overleg. In Groningen is goede ervaring opgedaan met een aanpak waarbij de overheid als één loket heeft gecommuniceerd met Gasunie. Dit 'loket' deed ook inhoudelijke voorstellen naar de achterliggende overheidsorganen.

Vraag

In het kader van de nieuwe Wro moeten alle bestemmingsplannen na inwerkingtreding van de nieuwe Wro (per 1-7-2008) gedigitaliseerd worden. Dit maakt onderdeel uit van het project Digitale Uitwisseling in Ruimtelijke Projecten (DURP). Het zou mooi zijn als de ligginggegevens van de buisleidingen in deze slag gelijk meegenomen zouden worden. Het is echter voor gemeenten, die nu al aan de slag willen met deze digitalisering, moeilijk om aan deze informatie (ligginggegevens buisleidingen) te komen. Wat adviseert VROM?

Antwoord

VROM adviseert gemeenten over de exacte ligging van de buisleidingen direct contact op te nemen met de leidingexploitanten. Zij kunnen de precieze informatie verstrekken. Het is ook in hun belang dat leidinggegevens in de digitale bestemmingsplannen meteen en op juiste wijze worden meegenomen. Parallel hieraan loopt het invoeren van buisleidinggegevens in het risicoregister bij het RIVM zodat deze getoond kunnen worden op de risicokaart. Deze informatie moet, conform het Registratiebesluit externe veiligheid, uiterlijk eind maart 2008 via de provinciale risicokaarten beschikbaar zijn. Overigens zullen op zo kort mogelijke termijn de reeds beschikbare gegevens over buisleidingen al via de risicokaarten getoond worden. Belangrijk blijft het doel van deze registratie voor ogen te houden. Doel is de burger en overheden te informeren over risicovolle situaties in de omgeving. Kortom, de risicokaarten hebben een signale-

rende functie. Planvormers kunnen de risicokaarten dus benutten om na te gaan of buisleidingen binnen of nabij het plangebied een rol spelen. Voor het opstellen van de plankaart moeten planvormers contact opnemen met de leidingexploitant om over de exacte leidinggegevens te kunnen beschikken.

Vraag

Kun je een bestemmingsplan vaststellen zonder dat je een RO-knelpunt hebt opgelost?

Antwoord

Een bestemmingsplan kan straks pas worden vastgesteld als het:

1. getoetst is aan de eisen van de AMvB buisleidingen voor het plaatsgebonden risico en
2. als er een verantwoording van het groepsrisico heeft plaatsgevonden.
3. wel is het mogelijk om te anticiperen op de in de AMvB vastgestelde saneringsverplichtingen.

Nieuwe wet- en regelgeving rondom buisleidingen

Vraag

Waarom worden distributieleidingen niet meegenomen in de nieuwe AMvB?

Antwoord

De zorg voor de technische veiligheid van alle aardgasleidingen is in de Gaswet geregeld. Staatstoezicht op de Mijnen ziet toe op de uitvoering van de Gaswet voor deze categorie leidingen. Distributieleidingen zijn de leidingen die van de verdeelstations naar de woningen en de bedrijven lopen en een maximale druk van 1600 kPa hebben. Voor deze leidingen zal het nieuwe beleid niet gelden en zal geen externe veiligheidszonering komen.

Het nieuwe beleid geldt voor aardgastransportleidingen met een druk hoger dan 16 kPa en voor olie- en chemicaliënteidingen, omdat deze leidingen grote veiligheidsrisico's voor de omgeving kunnen opleveren.

Vraag

Waarom wordt de nieuwe AMvB onder meer gebaseerd op de Wet milieugevaarlijke stoffen?

Antwoord

De Wet milieugevaarlijke stoffen (Wms) biedt de mogelijkheid om via artikel 24 regels te stellen aan handelingen met gevaarlijke stoffen door buisleidingen. Dit betekent dat relatief snel de noodzakelijke regelgeving voor buisleidingen kan worden geïmplementeerd. De Wms wordt opgenomen in de Wet milieubeheer. Na deze wetswijziging zal de basis voor de nieuwe AMvB liggen in de Wet milieubeheer.

Vraag

Is een zorgplicht in de AMvB voldoende voor de VROM-Inspectie om te kunnen handhaven bij leidingexploitanten?

Antwoord

In de nieuwe regelgeving staat aansluiting bij zelfregulering door de exploitanten voorop. Dat is jaren geleden door de exploitanten op een verantwoorde manier ingevuld en blijft dan ook het uitgangspunt.

In de AMvB wordt, naast een norm voor het plaatsgebonden risico en de verantwoording van het groepsrisico, een zorgplicht vastgelegd. Een leidingexploitant moet kunnen aantonen dat aan de zorgplicht voldoende invulling wordt gegeven. Dit wordt geregeld door een beheersplan/zorgsysteem voor te schrijven, dat aan een aantal essentiële eisen moet voldoen (waaronder rapportageverplichtingen).

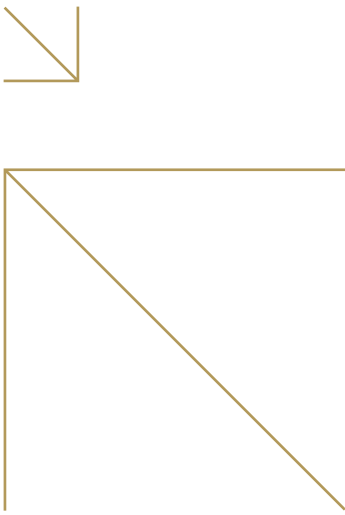
Mede in relatie tot de zorgplicht voor leidingexploitanten werken de leidingexploitanten nu in overleg met VROM een Nederlands Technische Afspraak (NTA 8000-2007) uit. Hierin worden technische en organisatorische maatregelen in het risicomanagementsysteem voor de beheerfase. Hierbij wordt de link beschreven met de fasen van het ontwerp, de aanleg, de ingebruikstelling, het onderhoud en het buiten gebruik stellen van buisleidingen in aansluiting op de NEN 3650-reeks.

Vraag

Wat is de relatie tussen de AMvB buisleidingen en de norm NEN 3650 en NTA 8000?

Antwoord

In de AMvB wordt in de toelichting de NEN 3650 en de NTA 8000 genoemd om daarmee aan te geven hoe de leidingenbranche het technische en organisatorische veiligheidsniveau weet te realiseren. Een leidingexploitant kan dat echter op een andere manier

realiseren, mits de gevraagde milieu- en veiligheidsdoelen bereikt worden die voortvloeien uit de zorgplicht en hij de rechter desgevraagd bij een conflict van zijn gelijk kan overtuigen. Sommige buisleidingen vallen ook onder andere wetten zoals de Gaswet of de Mijnbouwwet. Zo wordt er in de Mijnbouwwet voor productieleidingen on- en offshore wel een directe koppeling gelegd met de NEN 3650.

Vraag

Voor wie is de NEN 3650 bedoeld?

Antwoord

De NEN 3650-reeks begeleidt de transportleidingen 'van de wieg tot het graf' en is bedoeld voor:

- de olie- en gasindustrie
- overige procesindustrie
- water- en energiebedrijven
- leidingeigenaren, leidingbeheerders, aannemers en constructeurs
- ontwerp- en engineeringbureaus
- beleidsmakers en vergunningverleners
- waterschappen
- rijksoverheid, provincies en gemeenten

Vraag

Hoe is de NEN-3650 opgebouwd?

Antwoord

De buisleidingen die vallen onder de NEN 3650-reeks zijn ingedeeld naar ligging en de stof die ze vervoeren:

- Groep I buisleidingsystemen voor het vervoer van intrinsiek gevaarlijke stoffen.
- Groep II buisleidingsystemen voor het vervoer van andere stoffen, waarbij het ongecontroleerd vrijkomen toch een groot effect kan hebben. Denk bijvoorbeeld aan drinkwater of rioolwater.

Bij beschadiging van de leiding kan een weg of dijk wegspoelen of een grondwaterbeschermingsgebied worden vervuild.

Behalve de soort stof is ook de ligging van de buisleiding van belang. Voor Groep I geldt dat het hele buisleidingsstelsel moet voldoen aan de eisen van de norm. Voor Groep II is de toepassing van de norm beperkt tot de leidingen in of nabij belangrijke waterstaatswerken en leidingen die liggen in grondwaterbeschermingsgebieden.

Vraag

Waarom komt er geen verplichte certificering rond buisleidingen?

Antwoord

Het al dan niet certificeren van het risicomangementsysteem wordt aan de exploitant overgelaten. Wel wordt in de AMvB een zorgplicht opgenomen voor de exploitant om milieubelasting te beperken en ongewone voorvallen te voorkomen. Om hieraan invulling te geven moet de exploitant een document hebben waarin zijn beleid staat beschreven.

Om dit beleid uit te voeren moet de exploitant een risicomangementsysteem (in)voeren dat aan een aantal essentiële eisen voldoet. Deze eisen sluiten aan bij de norm NEN 3650 en NTA 8000 die de sector hanteert. De VROM-Inspectie ziet toe op het naleven van de eisen. Een dergelijke vorm van regelgeving sluit aan op de manier waarop de sector nu omgaat met risicomangementsystemen.

Vraag

Geldt straks in de nieuwe AMvB de grenswaarde voor kwetsbare objecten ook als richtwaarde voor beperkt kwetsbare objecten?

Antwoord

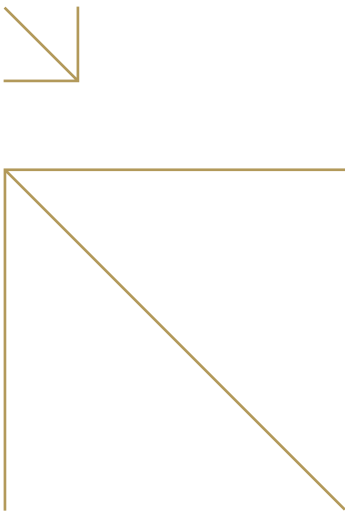
Ja, dit werkt straks hetzelfde als in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Dat wil zeggen dat de aanwezigheid van beperkt kwetsbare objecten binnen de PR 10^{-6} contour voor het plaatsgebonden risico gemotiveerd moet worden. Beperkt kwetsbare objecten tellen ook mee bij de berekening van het groepsrisico.

Vraag

Biedt de nieuwe AMvB de mogelijkheid om een bouwvergunning te weigeren wanneer het bestemmingsplan een ongewenste ontwikkeling toestaat?

Antwoord

Nee, VROM vindt deze bevoegdheid niet nodig voor buisleidingen. Bestaande knelpunten op het moment van vaststelling van de AMvB moeten volgens VROM worden gesaneerd. Nieuwe ruimtelijke plannen moeten worden getoetst aan de risiconormen, zoals die vastgelegd zullen worden in de AMvB. Die twee verplichtingen samen moeten voorkomen dat er nieuwe risicoknelpunten rond buisleidingen ontstaan. Mocht na evaluatie blijken dat het aanpassen van de bestemmingsplannen niet naar wens verloopt, dan kan een dergelijke maatregel alsnog worden overwogen.

Vraag

Er wordt steeds gesproken over de ruimtelijke reservering rond bestaande leidingen. Zullen er ook regels gelden voor vervanging van oude of aanleg van nieuwe leidingen?

Antwoord

Wanneer een oude leiding wordt vervangen, wordt een nieuwe leiding aangelegd. Dan gelden de zoneringsregels voor aanleg van een nieuwe leiding. Bij nieuwe leidingen wordt ernaar gestreefd dat het PR (10^{-6} contour) 'op de leiding' ligt. Gasunie heeft aangegeven dat dit voor aardgastransportleidingen mogelijk is, voor andere leidingen met gevaarlijke stoffen wordt dit nog onderzocht.

Vraag

Gaan buisleidingen opgenomen worden in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht?

Antwoord

Nee.

Vraag

Is er sprake van overlap tussen de grondroerdersregeling en de Wet publiekrechtelijke beperkingen (PUBERR)?

Antwoord

Nee, er is geen sprake van overlap; buisleidingen vallen niet onder de Wet publiekrechtelijke beperkingen. Bovendien biedt de grondroerdersregeling geen registratie van buisleidingen, maar actuele informatie-uitwisseling over de ligging van kabels en leidingen.

Vraag

RTL-leidingen (regionale transportleidingen) van Gasunie hebben een druk vanaf 25 bar. Hoe worden de leidingen met een druk tussen de 16 en 25 kPa (bar) geregeld?

Antwoord

Alle aardgastransportleidingen met een druk vanaf 16 bar zullen vallen onder de AMvB buisleidingen, dus ook die met een druk tussen 16 en 25 kPa. Bij Gasunie komen leidingen met een bedrijfsdruk tussen de 16 en 25 kPa vrijwel niet voor.

Vraag

Wat is de betekenis van de grondroerdersregeling?

Antwoord

De grondroerdersregeling doet in principe niets anders dan wettelijk regelen dat de graver en de exploitant van de leiding met elkaar in contact treden en gegevens uitwisselen voorafgaand aan graafwerkzaamheden en andere werkzaamheden in de grond (zie ook <http://www.minez.nl> onder Onderwerpen – Veiligheid – Vermindering graafincidenten). Hiervoor wordt geen centrale database of registratiesysteem bijgehouden. Het registratiesysteem en de risicokaart zijn zeker niet bedoeld als vervanging van de grondroerdersregeling.

Vraag

Wordt in de AMvB buisleidingen een verplichting opgenomen dat leidingexploitanten inzicht moeten geven in de risico's?

Antwoord

De exploitanten zijn straks op grond van de AMvB externe veiligheid buisleidingen verplicht wijzigingen in de gegevens van het Registratiebesluit externe veiligheid aan VROM te melden. En VROM is verplicht de gewijzigde gegevens in het register door te voeren.

Medio 2007 heeft VROM de exploitanten op grond van het registratiebesluit verzocht de huidige gegevens aan het RIVM aan te reiken. Zodat deze in het register kunnen worden opgenomen en via de provinciale risicokaarten kunnen worden getoond. Dit wordt zo snel mogelijk gerealiseerd.

Het Registratiebesluit externe veiligheid is op 30 maart 2007 in werking getreden.

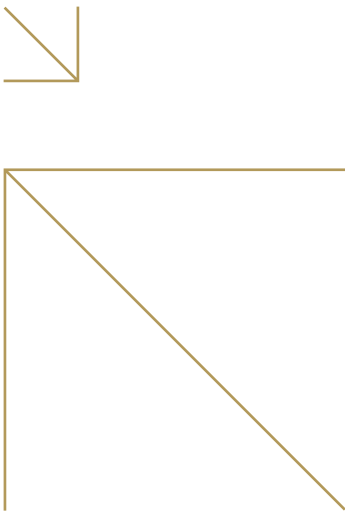
Binnen een jaar moet VROM als bevoegd gezag voor de buisleidingen ervoor zorgen dat de buisleidingen compleet op de risicokaarten getoond worden. Gemeenten kunnen straks ook met de grondroerdersregeling via het Kadaster informatie over de ligging van buisleidingen opvragen.

Vraag

Gaat voor vergunningvrije bouwwerken en palen van verkiezingsborden ook iets in de AMvB geregeld worden?

Antwoord

In de AMvB komt een bouwverbod en een verplichting voor een aanlegvergunningstelsel voor de belemmerde strook bij de buisleiding.

Vraag

Worden CO₂-leidingen ook meegenomen in de nieuwe AMvB buisleidingen?

Antwoord

De AMvB buisleidingen gaat gelden voor buisleidingen met gevaarlijke stoffen. In de ministeriële regeling behorend bij de AMvB wordt aangegeven om welke stoffen het gaat. VROM verwacht dat de AMvB ook voor CO₂ gaat gelden.

Vraag

Komt in de AMvB buisleidingen een sanering voor bestaande knelpunten waar sprake is van een forse overschrijding van het groepsrisico?

Antwoord

In het consequentieonderzoek van aardgastransportleidingen is ook gekeken naar overschrijdingen van de oriënterende waarde van het groepsrisico. Ofschoon voor groepsrisico niet een 'harde' norm bestaat, zoals voor het plaatsgebonden risico, zal VROM met de leidingexploitanten afspraken maken om eventuele GR-knelpunten op te lossen. Dit is ook in andere sectoren door de branche goed opgepakt (bijvoorbeeld lpg).

Vraag

Er wordt gesproken over een werkstrook en een belemmerde strook. Wat is het verschil?

Antwoord

De werkstrook (tientallen meters aan beide zijden van de leiding) is alleen van belang tijdens de aanleg van een nieuwe buisleiding en bij omvangrijke werkzaamheden aan de buisleiding. De werkstrook wordt daarna weer vrijgegeven.

Voor onderhoud aan de buisleiding is de belemmerde strook (ook wel 'operationele zone' genoemd) over het algemeen genoeg. Dit is een strook van 4 á 5 meter aan weerszijden van de buisleiding. Deze belemmerde strook moet in het bestemmingplan worden opgenomen en moet in principe vrij worden gehouden van bebouwing, zodat de leidingexploitant toegang houdt tot de leiding.

Vraag

Komt de belemmerde strook wel in de AMvB?

Antwoord

Ja, in de AMvB zal worden aangegeven dat de leiding inclusief de belemmerde strook in het bestemmingsplan opgenomen moet worden.

Verantwoording groepsrisico (GR)**Vraag**

Hoe moet ik als gemeente straks met de verantwoordingsplicht groepsrisico omgaan? Krijgen we hier nog standaard afstanden voor of handreikingen?

Antwoord

De verantwoordingsplicht voor het groepsrisico wordt door een gemeente uitgevoerd als een nieuw bestemmingsplan wordt vastgesteld of een oude wordt gewijzigd waarbij bijvoorbeeld (beperkt) kwetsbare bebouwing nabij een buisleiding (buiten de PR 10⁻⁶ contour) is gepland. Dit zal conform de werkwijze van het Bevi zijn. In de handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico zal ook over buisleidingen informatie worden opgenomen voor gemeenten en provincies ter ondersteuning van het uitvoeren van de verantwoordingsplicht. Gedacht wordt aan diameter afhankelijke afstanden, gekoppeld aan bevolkingsdichtheden. Dit wordt nog nader uitgewerkt en met u gecommuniceerd.

Vraag

Kun je wellicht bij het verantwoorden van het GR de toetsingsafstand uit de circulaire nemen?

Antwoord

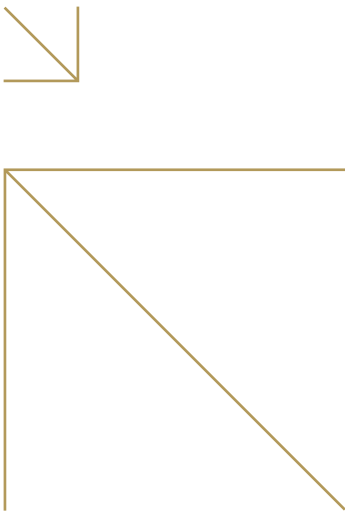
Gasunie maakt op verzoek een berekening voor een concreet plan.

Vraag

Moet volgens de nieuwe AMvB bij de beoordeling van het groepsrisico de regionale brandweer in de gelegenheid worden gesteld om te adviseren?

Antwoord

Ja, het advies van de regionale brandweer is zeker relevant voor het nemen van een dergelijk besluit. Daarnaast heeft de brandweer aangegeven dat de provinciale risicokaarten straks voorzien in hun informatiebehoefte ter voorbereiding op mogelijke incidenten. Bovendien worden in twee regio's proefprojecten uitgevoerd waarbij wordt bekeken of de brandweer voldoende en adequate informatie heeft.

Vraag

Doet Gasunie ook GR-berekeningen voor een gemeente bij een conserverend plan?

Antwoord

Een conserverend bestemmingsplan is een nieuwe situatie waarvoor ook verantwoording van het groepsrisico nodig is. Deze verantwoording is echter alleen vereist als het groepsrisico verandert. Gestreefd wordt naar het verlenen van medewerking bij GR-berekeningen, eerst via Gasunie indien mogelijk en later via de rekentool van het RIVM.

Vraag

Wordt bij de GR-verantwoording rekening gehouden met het verschil tussen dag en nacht?

Antwoord

Wel als het gaat over de aanwezigheidsgetallen van de bevolking, maar niet als het gaat over de modellering van het tijdstip van het ongeval. Het ongeval in Gellingen heeft ons geleerd dat hiervoor geen eenvoudige aannames mogelijk zijn.

Vraag

Komt er een richtlijn voor groepsrisicoberekeningen en krijgen gemeenten daar straks subsidie voor?

Antwoord

In de handleiding verantwoordingsplicht groepsrisico wordt een apart hoofdstuk over buisleidingen opgenomen. VROM heeft geen aparte subsidie beschikbaar voor gemeenten voor de verantwoordingsplicht van het groepsrisico voor buisleidingen. Wel kan subsidie vanuit de programmafinanciering Externe Veiligheid gebruikt worden voor het opbouwen van deskundigheid binnen een gemeente over de verantwoordingsplicht groepsrisico voor buisleidingen.

Vraag

Is er al veel ervaring in Nederland met de verantwoordingsplicht van het groepsrisico bij buisleidingen?

Antwoord

Nee, die ervaring is er nog niet. Wel heeft Nederland inmiddels enige ervaring opgedaan met de verantwoordingsplicht groepsrisico bij Bevi-bedrijven. In 2008 wordt dit tussentijds geëvalueerd. De resultaten van deze evaluatie kunnen ook weer nuttig zijn voor de

verantwoordingsplicht groepsrisico die VROM in de AMvB externe veiligheid buisleidingen gaat opnemen.

Vraag

De brandweer gaat uit van effectafstanden. Is het zo dat door het krimpen van de PR10⁻⁶ contour, als gevolg van maatregelen bij de leidingen met gevaarlijke stoffen, er dichterbij de leiding gebouwd worden en zo meer mensen in het effectgebied komen te zitten?

Antwoord

Door het verkleinen van de PR-afstanden is het mogelijk dichterbij de leiding te bouwen. Het groepsrisico zal hierdoor in bepaalde gevallen kunnen toenemen. De verantwoordingsverplichting komt te liggen bij het bevoegd gezag RO. VROM streeft ernaar toename van het groepsrisico te beperken via een aanvulling op de Handreiking groepsrisico en via de communicatie met gemeenten.

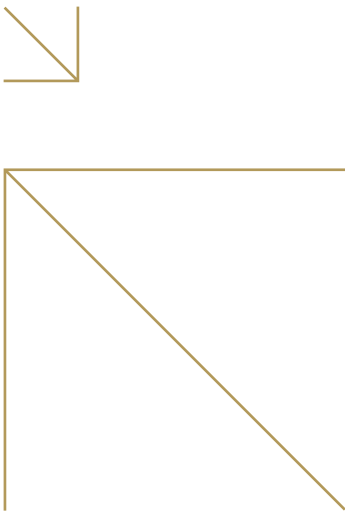
Informatie over kerngegevens buisleidingen**Vraag**

Waar kan ik als gemeente informatie halen over buisleidingen die eventueel door mijn gemeente lopen?

Antwoord

Leidinggegevens kunnen worden opgevraagd via een oriënterende KLIC-melding of bij de leidingexploitant. Indien niet bekend is of er leidingen op een specifieke locatie aanwezig zijn, kan de gemeente contact opnemen met de VROM-Inspectie in de regio. Die heeft een voorlopig bestand met data over buisleidingen en zij kan indicatief nagaan of er buisleidingen door een betreffende gemeente lopen, wie de leidingexploitant is, welke stof er doorheen gaat etc. Deze database is echter niet actueel. VROM heeft de leidingexploitanten onlangs verzocht de geactualiseerde gegevens aan te leveren in het kader van het Registratiebesluit externe veiligheid en het tonen van de gegevens op de provinciale risicokaarten. Uiterlijk eind maart 2008 moet VROM alle buisleidingen in het risicoregister bij het RIVM hebben ingebracht zodat overheden ook op de risicokaart kunnen nagaan welke buisleidingen waar lopen.

De liggingsgegevens van een buisleiding kunnen straks ook via het Kadaster worden opgevraagd op grond van de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (grondroerdersregeling). Het

wetsvoorstel is in juni 2007 aangenomen door de Tweede Kamer. Ook indien een gemeente graafwerkzaamheden wil verrichten, kan zij nu via KLIC, Kabels en Leidingen Informatie Centrum (tel. 0800-00800) informatie opvragen over de exacte locatie van kabels en leidingen in het te graven stuk grond. Straks is dit verplicht in het kader van de grondroedersregeling en gebeurt dit bij het Kadaster.

Voor meer informatie kunt u de website van het ministerie van EZ raadplegen:

- <http://www.minez.nl>
- <http://www.verminderinggraafincidenten.ez.nl>

Vraag

Is de ligging van alle buisleidingen bekend?

Antwoord

Ja, de ligging van leidingen met gevaarlijke stoffen worden uiterlijk eind maart 2008 in het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) gezet en verwerkt op de risicokaart. De risicokaart is geschikt voor een eerste inventarisatie, maar niet gedetailleerd genoeg om bestemmingsplannen op te baseren. Nadat de authentieke gegevens zijn opgevraagd bij de leidingexploitant, eventueel via VROM (als bevoegd gezag voor de buisleidinggegevens in het risicoregister) beschikt u over gedetailleerdere informatie.

Vraag

Waarom komt er geen exacte vermelding van de ligging van buisleidingen op de risicokaarten in het register?

Antwoord

De risicokaarten hebben in feite een signalerende functie. Hoewel de inzet is zo veel mogelijk gegevens over de ligging van buisleidingen exact in de database van het risicoregister te zetten, is dit nu niet in alle gevallen haalbaar. Bovendien varieert de beschikbaarheid van gegevens per exploitant en is de nauwkeurigheid van de kaarten beperkt door de schaalgrootte. Wel zullen de kaarten en het achterliggende register de best beschikbare informatie leveren. Desondanks is het verstandig ook een oriënterende melding bij KLIC/Kadaster te doen. Vervolgens is het goed de verkregen informatie over een bepaalde plek te laten verifiëren door contact op te nemen met de exploitant. Zo kunnen misverstanden worden uitgesloten.

Vraag

Wordt de informatie van het risicoregister (database) digitaal beschikbaar?

Antwoord

Nee, de informatie over buisleidingen in de database van het risicoregister bij het RIVM is niet direct toegankelijk voor overheden. Alle informatie over buisleidingen die straks in het risicoregister wordt ingevoerd zal echter wel worden getoond via de (professionele) risicokaarten. Deze geven een indicatie over de aanwezigheid en ligging van buisleidingen, maar bevatten ook gegevens over de aard van de stof, diameter, druk etc.. Voor de exacte ligging van buisleidingen, bijvoorbeeld in relatie tot planprocedures, moet u contact opnemen met de leidingexploitant.

Vraag

Zijn er nog geheime leidingen?

Antwoord

Nee, er zijn geen geheime leidingen, ook niet van Defensie. Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO) benadrukt dat hun buisleidingen gevaarlijke stoffen kunnen bevatten en dat het daarom belangrijk is dat de ligging bekend is. Deze leidingen worden ook weergegeven op de risicokaart en bij KLIC meldingen (KLIC= Kabels en Leidingen Informatie Centrum).

Vraag

Worden de gegevens over de ligging van de buisleidingen overgenomen in het basisnet vervoer gevaarlijke stoffen?

Antwoord

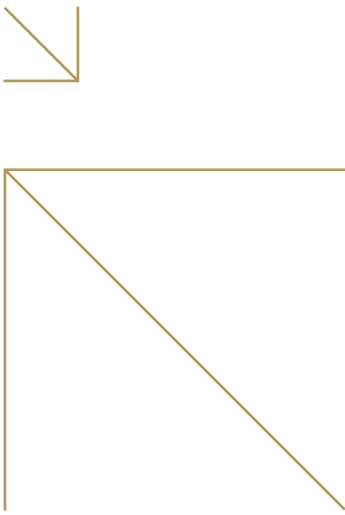
Nee, deze gegevens worden opgenomen in het risicoregister. Er komt geen link met het basisnet.

Vraag

Kun je ook bij Gasunie aankloppen voor gegevens over NAM-leidingen?

Antwoord

Nee, daarvoor moet je bij de NAM zijn. Gegevens over NAM-leidingen komen ook in het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen.

Vraag

Is het de bedoeling dat de risicocontour PR 10^{-6} van een leiding op de risicokaart komt?

Antwoord

Ja, de risicocontour voor de PR 10^{-6} komt op de risicokaart. Op de kaart voor de professionele gebruikers zal daarnaast ook het invloedsgebied zichtbaar worden gemaakt.

Vraag

Geldt die niet-exacte vermelding ook wanneer er een digitaal bestemmingsplan komt?

Antwoord

Voor een bestemmingsplan en dus ook voor een digitaal bestemmingsplan moeten nauwkeurige gegevens worden gebruikt. Op basis van het register, de Kadastergegevens en verificatie kan over dergelijke nauwkeurige gegevens worden beschikt.

Vraag

Hoe gaat het opvragen van gegevens over risicocontouren van aardgastransportleidingen bij Gasunie in de praktijk?

Antwoord

Voorlopig moet dit gebeuren bij twee regiokantoren van Gasunie, wellicht dat er in de toekomst een één-loket-functie komt.

Vraag

Wordt het voor gemeenten gemakkelijker om aan digitale informatie over aardgastransportleidingen te komen?

Antwoord

Vanaf (uiterlijk) 30 maart 2008 wordt het voor gemeenten gemakkelijker om aan digitale informatie over leidingen te komen. Dan moeten alle leidingen voor gevaarlijke stoffen worden getoond op de provinciale risicokaarten. Dit geeft een eerste indicatie van de ligging, druk, diameter etc. van een leiding. Voor de exacte informatie (die bijvoorbeeld nodig is bij het opstellen van een nieuw bestemmingsplan) adviseert VROM gemeenten hierover altijd contact op te nemen met de leidingexploitanten.

Vraag

Hoe zorgt VROM ervoor dat de buisleidingengegevens in het risicoregister actueel blijven?

Antwoord

De gegevens komen in het register risicosituaties gevaarlijke stoffen bij het RIVM. Op grond van de AMvB buisleidingen ligt er straks de verplichting voor de leidingexploitanten om bij wijziging van de gegevens van een leiding (risicocontour is bijvoorbeeld kleiner door het nemen van maatregelen) de actuele gegevens zo snel mogelijk door te geven aan het bevoegd gezag i.c.VROM voor het risicoregister. Via de gegevens uit het risicoregister wordt de informatie over buisleidingen op de provinciale risicokaarten getoond.

Vraag

Worden alle buisleidingen voor gevaarlijke stoffen op de publieke risicokaart getoond?

Antwoord

Ja, voor 30 maart 2008 zullen alle buisleidingen voor gevaarlijke stoffen op de provinciale risicokaarten getoond worden, inclusief de risicoafstanden. Er wordt aan gewerkt om deze informatie (eventueel gedeeltelijk) reeds eerder te kunnen tonen.

Vraag

De belemmerde strook is 4 tot 5 meter, als ik Gasunie opbel krijg ik een afstand van 0 meter te horen, hoe zit dit?

Antwoord

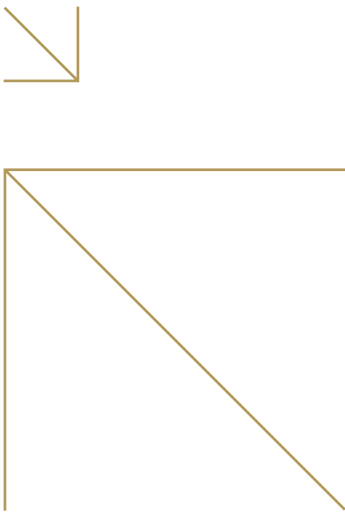
Dan is er sprake van een misverstand. Er is een verschil tussen de belemmerde strook en de afstand die hoort bij de PR 10^{-6} contour. De risicocontour kan op de leiding liggen, dat wil zeggen op 0 meter, maar dan is er nog steeds een belemmerde strook. Dit is de strook rondom de leiding die vrijgehouden moet worden van bebouwing zodat de leidingexploitant altijd bij zijn leiding kan voor onderhoud, inspectie e.d.

Aanleg van nieuwe leidingen**Vraag**

Bij de aanleg van nieuwe leidingen moet de PR 10^{-6} contour in principe binnen de belemmerde strook blijven. Is dit voor alle leidingen het geval of zijn er uitzonderingen?

Antwoord

Dit is in ieder geval zo voor alle aardgastransportleidingen die het merendeel van het leidingennetwerk beslaan. In praktijk is het

nu ook al zo dat Gasunie bij de aanleg van nieuwe leidingen deze zodanig aanlegt dat de 10^{-6} contour op de leiding ligt. Wel blijft er altijd een stuk grond aan beide kanten van de leiding nodig van 4 á 5 meter die onbebouwd moet blijven omdat de Gasunie dit nodig heeft om bepaalde werkzaamheden aan de leiding uit te kunnen voeren (belemmerde strook). Voor andere leidingen kan blijken uit onderzoek dat door Tebodin wordt uitgevoerd, dat PR 10^{-6} op de leiding niet mogelijk is. In dat geval kan een uitzondering worden gemaakt.

Vraag

Is VROM nu ook verantwoordelijk voor de MER (milieu-effect-rapportage) rond de aanleg van nieuwe buisleidingen?

Antwoord

De MER is gekoppeld aan de vaststelling van een bestemmingsplan. De overheid die het bestemmingsplan c.q. inpassingsplan vaststelt is ook verantwoordelijk voor de MER.

Bestaande en nieuwe knelpunten buisleidingen

Vraag

Kan ik als provincie/gemeente straks ook het overzicht krijgen met alle knelpunten in Nederland die overblijven na het consequentieonderzoek?

Antwoord

Het consequentieonderzoek gaat niet in op de afzonderlijke knelpunten. Nadat in het bestuurlijk overleg is vastgesteld hoe de gevonden knelpunten worden aangepakt, wordt een concreet saneringsprogramma vastgesteld.

Vraag

De kostenverdeling bij het oplossen van de knelpunten zal afhankelijk zijn van de concrete situatie. Wordt hier nog nadere invulling aan gegeven?

Antwoord

Ja, daar wordt op dit moment over nagedacht door het Rijk, leidingexploitanten en provincies en gemeenten. Begin 2008 maken zij hierover afspraken, die zo snel mogelijk naar de gemeenten gecommuniceerd zullen worden. De uitgangspunten staan weergegeven in de brief van de staatssecretaris van VROM van 9 februari 2007 (Tweede Kamer, 2006-2007, 26018, nr. 5).

Vraag

In principe zullen straks gemeenten moeten betalen als ze binnen de PR 10^{-6} contour van een buisleiding willen bouwen. Om hoeveel geld gaat het dan?

Antwoord

Het voorstel zoals beschreven in de brief over buisleidingen aan de Tweede Kamer van 9 februari 2007 is dat gemeenten verantwoordelijk worden voor het voorkomen van nieuwe knelpunten. Net zoals bij Bevi mag er geen kwetsbare bebouwing binnen de PR 10^{-6} contour van een bestaande buisleiding worden neergezet. Als de gemeente toch binnen de PR 10^{-6} contour van een buisleiding wil bouwen, zal zij moeten overleggen met de leidingexploitant. De leidingexploitant kan aangeven welke maatregelen er aan of bij de leiding genomen zouden kunnen worden waardoor de PR 10^{-6} contour kleiner wordt en de nieuwbouw uiteindelijk dus op dezelfde plek wordt neergezet, maar dan buiten de PR 10^{-6} contour.

Over de verdeling van de kosten moeten gemeenten en exploitanten afspraken maken.

Het is nog niet duidelijk wat bepaalde maatregelen aan buisleidingen kosten. Dat moet blijken uit het consequentieonderzoek.

Gemeenten en leidingexploitanten hebben soms afspraken in contracten gemaakt of er zijn vergunningen verleend die de ligging van een buisleiding in een gemeente regelen en eventuele financiële vergoeding voor noodzakelijke verleggingen van buisleidingen.

Vraag

In de brief van 9 februari 2007 geeft voormalig staatssecretaris Van Geel aan dat gemeenten het oplossen van knelpunten moeten bekostigen als zij geen rekening hebben gehouden met de circulaire uit 1984. Hoe zit het als een knelpunt is ontstaan voor 1984?

Antwoord

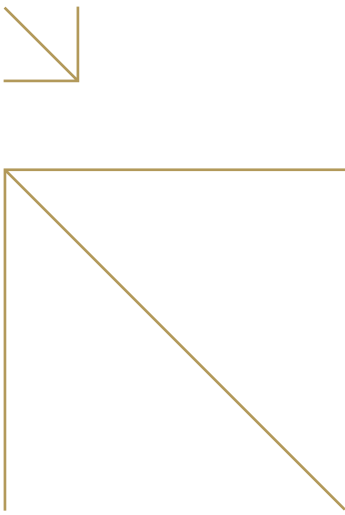
Daarover vindt nog overleg plaats tussen het Rijk, provincies en gemeenten en Gasunie. In dit overleg zullen afspraken worden gemaakt over wie welke kosten van maatregelen gaat betalen.

Vraag

Is er een subsidiemogelijkheid als uit het consequentieonderzoek blijkt dat er knelpunten zijn?

Antwoord

In de brief aan de Tweede Kamer over de beleidsaanpak buisleidingen

gen van 9 februari 2007 is aangegeven wat de lijn zal zijn bij knelpunten bij buisleidingen:

- Bij bestaande knelpunten (kwetsbare bebouwing binnen de PR 10^{-6} contour van een buisleiding) zal in eerste instantie de leidingexploitant verantwoordelijk zijn voor het saneren van de knelpunten.
- Indien een gemeente nieuwbouw van woningen binnen de PR 10^{-6} wil realiseren, zal zij moeten overleggen met de leidingexploitant. Over de verdeling van de kosten moeten gemeenten en exploitant afspraken maken. Dit hangt ook af van het feit of er in het verleden afspraken tussen gemeente en exploitant zijn gemaakt over een buisleiding die door het grondgebied van een gemeente loopt.

Vraag

Wat is nu precies de definitie van nieuwbouw? Als er sprake is van vervangende nieuwbouw, sloop van oude woningen en bouw van nieuwe woningen op dezelfde plek, wordt dit dan gezien als een nieuwe situatie waarbij de nieuwe woningen nu opeens aan de nieuwe PR 10^{-6} contour moeten voldoen of wordt het beschouwd als een bestaande situatie?

Antwoord

Nieuwbouw in het kader van een bestaand bestemmingsplan is een 'bestaande situatie', er wordt immers geen nieuw ruimtelijk besluit genomen. Geprojecteerde bebouwing en vervangende nieuwbouw zijn dus bestaande situaties.

Als de gemeente een nieuw bestemmingsplan maakt, moet zij rekening houden met de verplichtingen uit de AMvB buisleidingen. Dat wil zeggen geen kwetsbare bestemmingen binnen de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico en een verantwoordingsplicht voor het groepsrisico. Wel kan al worden geanticipeerd op vastgestelde saneringsverplichtingen uit de AMvB buisleidingen.

Overige vragen

Vraag

Wat gaat gelden voor 'nat gas'?

Antwoord

'Nat gas' wordt getransporteerd door winningsleidingen van onder meer de NAM. 'Nat gas' is aardgas dat vloeibare bestanddelen bevat, vaak ook onbehandeld gas genoemd. De vloeibare bestand-

delen zijn doorgaans niet toxisch. Voor onbehandeld gas zonder toxische bestanddelen geldt dat de risico's op dezelfde manier berekend worden als voor 'droog aardgas' (aardgas zonder natte componenten).

Voor het incidentele geval dat onbehandeld gas toxische bestanddelen bevat, zoals zuur gas, moet voor de toxische bestanddelen een specifieke risicoberekening worden gemaakt.

Vraag

Hoe zit het met buiten gebruik gestelde leidingen?

Antwoord

Tijdelijk buiten gebruik gestelde leidingen van Gasunie zijn gevuld met aardgas of stikstof en moeten worden gezien als leidingen die in gebruik zijn, ook wat betreft de aan te houden PR 10^{-6} afstand en het GR. In de AMvB wordt geregeld hoe u hier precies mee om moet gaan.

Vraag

Als bij een conserverend plan met een bestaande leiding en bestaande bebouwing een groepsrisico berekening (GR) gemaakt wordt waaruit blijkt dat er een forse overschrijding van het groepsrisico is, kan er dan planschade geclaimd worden?

Antwoord

Het Rijk zal begin 2008 met Gasunie en IPO en VNG afspraken maken over de aanpak van GR-knelpunten.

Vraag

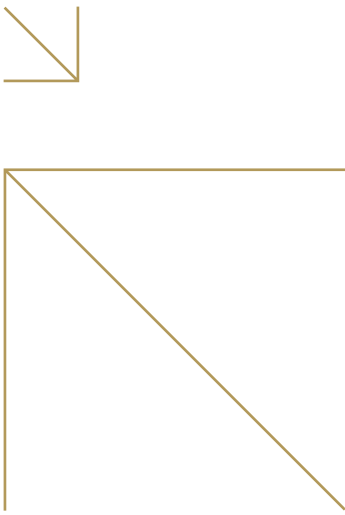
In het structuurschema buisleidingen staan ook afstanden. Worden deze afstanden aangepast?

Antwoord

Het huidige structuurschema wordt niet verlengd. Eind 2008 komt er een structuurvisie buisleidingen (ook wel Nota buisleidingen genoemd) waarin aangegeven wordt hoe moet worden omgegaan met de stroken die zijn gereserveerd voor buisleidingen. Het is mogelijk dat er in deze structuurvisie het een en ander verandert ten opzichte van het huidige structuurschema. U wordt daarover in 2008 geïnformeerd.

Vraag

Hoe wordt ervoor gezorgd dat de brandweer bij ongevallen met buisleidingen effectief optreedt?

Antwoord

In 2006 is in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een nieuwe handreiking buisleidingincidenten opgesteld. Daarnaast wordt een aantal pilots uitgevoerd waarbij deze handreiking wordt getoetst en de informatieuitwisseling tussen hulpdiensten en buisleidingexploitanten wordt getest.

Vraag

Hoe kijkt VROM aan tegen planschade bij het niet meer mogen bouwen op een bepaalde ruimte binnen een gemeente wegens de risicocontour van een buisleiding waar eerst nog wel gebouwd mocht worden?

Antwoord

VROM heeft voorgesteld dat bestaande knelpunten worden gesaneerd en nieuwe bestemmingsplannen aan de norm voor het plaatsgebonden risico moeten voldoen. Na de sanering zullen bestemmingsplannen voldoen aan de risiconorm en naar verwachting geen aanleiding geven tot planschadeclaims vanwege veiligheidsrisico's.

Vraag

Wat gebeurt er eigenlijk met helicopterinspecties?

Antwoord

Een helicopterinspectie is een visuele inspectie door de leidingexploitant op graaf- of bouwwerkzaamheden in de buurt van buisleidingen om schade aan de leidingen te voorkomen. Met in voorkomende gevallen toestemming om te landen en in te grijpen. Deze inspecties worden ook in de toekomst nog uitgevoerd met het oog op het beheersen van risico's.

Vraag

Is een buisleiding een bouwvergunningplichtig bouwwerk?

Antwoord

Nee, een buisleiding (onder de grond) wordt niet als een bouwwerk gezien en hoeft dus ook geen bouwvergunning te hebben. Dit is gebleken uit de jurisprudentie en de literatuur hierover. Een aanlegvergunning kan wel worden vereist. Dit kan noodzakelijk zijn om de verschillende belangen tegen elkaar af te wegen die met de bestemming van de grond samenhangen. Een aanlegvergunning kan tevens worden geeist om reeds aanwezige buisleidingen te beschermen.

Vraag

Bij nieuwe aardgastransportleidingen is het Rijk of de provincie het bevoegd gezag terwijl de gemeente verantwoordelijk is voor het rampenbestrijdingstraject. Hierin is een spanningsveld, is hier over nagedacht?

Antwoord

VROM heeft voorgesteld om in de nieuwe AMvB het Rijk of de provincie bevoegd gezag te laten zijn bij de inpassing van een nieuwe buisleiding. Het bevoegd gezag neemt het projectbesluit en coördineert de vergunningverlening. Dat betekent dat dit bevoegd gezag goed zal moeten communiceren met de gemeente en/of veiligheidsregio, onder meer over de mogelijkheden van rampenbestrijding. Bovendien zal de AMvB buisleidingen aan de regionale brandweer een adviesrol toekennen bij het vaststellen van ruimtelijke plannen.

Vraag

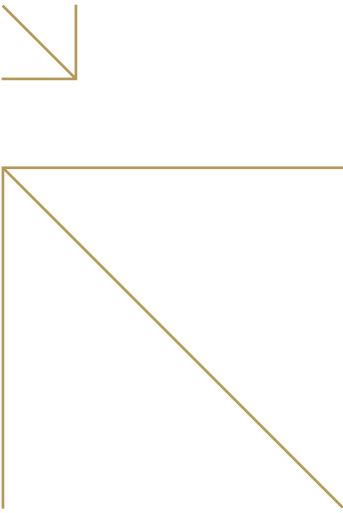
Als het toezicht straks bij de VROM-Inspectie komt te liggen, kunnen de rapporten over de kathodische bescherming, die nu nog naar de provincies worden gestuurd, dan ook allemaal naar de inspectie?

Antwoord

De VROM-Inspectie komt in 2008 met een toezichtsarrangement waarin is uitgewerkt hoe het toezicht gaat plaatsvinden en waarop toezicht wordt gehouden. Vooralsnog wordt uitgegaan van zelfregulering en eigen verantwoordelijkheid van leidingexploitanten als centrale principes bij de invulling van het toezicht. De mate van toezicht is afhankelijk van de karakteristieken van de sector en het naleefgedrag van een exploitant. De overheid zal bij haar toezichtsactiviteiten gebruik maken van informatie en rapportages die bij het bedrijf reeds aanwezig zijn. Bij een dergelijk systeem waarbij vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid het uitgangspunt zijn past het echter niet om standaard alle stukken aan de VROM-Inspectie toe te sturen. Alleen als het noodzakelijk is voor de uit te voeren toezichtactiviteiten zal de VROM-Inspectie relevante documenten (waaronder wellicht de KB-rapporten) opvragen.

Vraag

Wordt 'het geeltje' (relatie diameter en wanddikte) nog aangepast naar aanleiding van Gellingen?

Antwoord

Met het 'geeltje' wordt de gele kaart bedoeld die Gasunie heeft opgesteld voor de brandweer en de hulpdiensten. Deze kaart is bijgesteld naar aanleiding van de ramp bij Gellingen. De kaart heeft tot doel aan de brandweer en hulpdiensten duidelijk te maken tot op welke afstanden het effect van een grote gaslekkage kan reiken en welke activiteiten wel en niet ontplooid kunnen worden.

Vraag

Wanneer komt de lokale overheid in beeld bij de aanleg van de Noord-Zuidlijn (nieuwe aardgastransportleiding van Gasunie van Noord-Oost naar Zuid-West Nederland)?

Antwoord

Gemeenten zijn door Gasunie geïnformeerd in een reeks informatiebijeenkomsten.

Voor de aanleg van deze leiding moeten bestemmingsplannen worden aangepast en een MER worden uitgevoerd. De gemeenten zijn hiervoor bevoegd gezag. Gemeenten kunnen hierbij gefaciliteerd worden door het Bureau Energieprojecten (BEP) van het ministerie van Economische Zaken. De meeste gemeenten zullen hier naar verwachting gebruik van maken. Het tijdpad voor dit project (Open Season) staat op de website van Gasunie. Daar kunnen gemeenten zien wanneer van hen iets wordt verwacht.

